

Sygn. akt II Ka 324/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bogdan Górski
Sędziowie:	SO Jerzy Kozaczuk SO Krystyna Świącicka (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Wierzbicka

przy udziale prokuratora Andrzeja Michalczuka

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2013 r.

sprawy **D. O.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 280 §1 kk w zw. z art. 64 §1 kk i in.

na skutek apelacji, wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 15 kwietnia 2013 r. sygn. akt II K 1283/12

I. zmienia wyrok w ten sposób, że:

1. uchyla orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności oraz o zaliczeniu na jej poczet okresu faktycznego pozbawienia wolności oskarżonego w dniach 5 i 6 listopada 2012 r.;
2. ustala w części dotyczącej czynu drugiego, iż D. O. dokonał zaboru tylko złotego łańcuszka o wartości 500,00 złotych na szkodę I. W. i wymierzoną za ten czyn karę pozbawienia wolności obniża do 3 (trzy) miesięcy;
3. na podstawie art. 85 kk i 86 § 1 kk orzeczone kary pozbawienia wolności za czyn pierwszy i drugi łączy i orzeka karę łączną w wymiarze 1 (jeden rok) roku;
4. na podstawie art. 69 § 1 kk i 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesza oskarżonemu na okres 5 (pięć) lat próby;
5. na podstawie art. 72 § 2 kk zobowiązuje D. O. do naprawienia szkody przez wpłacenie na rzecz pokrzywdzonej I. W. kwoty 500 (pięćset) złotych w terminie do 31 grudnia 2013 r.;
6. na podstawie art. 63 § 1 kk zalicza oskarżonemu na poczet kary grzywny okres faktycznego pozbawienia wolności w dniach 5 i 6 listopada 2012 r., uznając za wykonane cztery stawkiienne tej kary;

II. w pozostałej części wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 324/13

UZASADNIENIE

D. O. został oskarżony o to, że:

I. W dniu 24 września 2012 roku w miejscowości K., powiat (...), województwo (...) dokonał rozboju na osobie M. W., w ten sposób, że używając przemocy wobec pokrzywdzonego polegającej na popychaniu i przytrzymywaniu zabrał mu w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 500 zł, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne,

tj. o czyn z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

II. W dniu 14 września 2012 roku w miejscowości K., powiat (...), województwo (...) dokonał zaboru w celu przywłaszczenia złotej biżuterii w postaci trzech pierścionków, trzech łańcuszków i dwóch obrączek z niezamkniętej szafy ubraniowej na szkodę G. W., małoletniej A. W. i I. W. o łącznej wartości strat 2000 zł, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne,

tj. o czyn z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk.

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim:

1. Oskarżonego D. O. uznał winnego czynu zarzucanego mu w punkcie I aktu oskarżenia, stanowiącego występki z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za to, na podstawie art. 280 § 1 kk w zw. z art. 60 § 2 pkt 1 kk skazał go na karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności,
2. Oskarżonego D. O. uznał winnego czynu zarzucanego mu w punkcie II aktu oskarżenia, stanowiącego występki z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za to, na podstawie art. 278 § 1 kk skazał go na karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 kk orzekł grzywnę w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych i ustalił wysokość stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych,
3. Na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk orzeczone kary pozbawienia wolności łączył i jako karę łączną orzekł karę roku i 5 (pięciu) miesięcy pozbawienia wolności,
4. Na podstawie art. 63 § 1 kk zaliczył oskarżonemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okres faktycznego pozbawienia wolności w sprawie w dniach 5-6 listopada 2012 roku, przyjmując, że jeden dzień faktycznego pozbawienia wolności równoważny jest jednemu dniowi kary pozbawienia wolności,
5. Zwolnił oskarżonego od kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł oskarżony w części dotyczącej kary, zarzucając orzeczeniu:

- obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 4 kpk, 424 § 2 kpk poprzez nieuwzględnienie przy wymierzeniu kary wszystkich, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w tym zakresie dowodów ujawnionych na rozprawie, nieuwzględnienie wszystkich okoliczności dla oskarżonego korzystnych co miało wpływ na treść wyroku i w rezultacie spowodowało niesłuszne niezastosowanie warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego.

Powołując się na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej kary i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Mińsku Mazowieckim do ponownego rozpoznania w tym zakresie.

Na rozprawie odwoławczej przesłuchana w charakterze świadka siostra oskarżonego oświadczyła, że nie składa wniosku o ściganie oskarżonego o kradzież przedmiotów na jej szkodę i szkodę jej córek.

Oskarżony poparł apelację, wskazując, że odnośnie drugiego zarzutu wnosi o uniewinnienie go.

Prokurator wniósł o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy odnośnie czynu pierwszego, odnośnie zaś drugiego czynu, wniósł o zmianę jego opisu poprzez przyjęcie, iż skradzione zostały tylko przedmioty na rzecz I. W., tj. złoty łańcuszek o wartości 500 złotych i wymierzenie za ten czyn stosownej kary pozbawienia wolności w granicach minimum ustawowego zagrożenia. Ponadto wniósł o rozwiązanie orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności i orzeczenie nowej łącznej kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia wykonania.

Sąd Okręgowy w Siedlcach zważył, co następuje:

Apelacja oskarżonego okazała się skuteczna, jednakże jej uwzględnienie doprowadziło Sąd Okręgowy do wydania wyroku reformatoryjnego. Niezależnie jednak od zawartych w niej wniosków w sprawie zaistniała również przesłanka określona w art. 17 § 1 pkt 10 kpk powodująca niedopuszczalność postępowania w zakresie przestępstwa kradzieży popełnionej na szkodę G. i A. W. z powodu braku wniosku o ściganie.

Kodeks karny przewiduje wiele przestępstw, których ściganie uzależnione jest od woli pokrzywdzonego, a jego wniosek o ściganie jest warunkiem koniecznym prowadzenia, względnie kontynuowania, postępowania karnego przez organy procesowe. Takim przestępstwem jest kradzież popełniona na szkodę osoby najbliższej (art. 278 § 3 kk). W razie wszczęcia postępowania mimo braku wniosku, już w stadium postępowania sądowego wniosek występuje jako warunek kontynuacji postępowania wszczętego z urzędu. W takiej sytuacji postępowanie może być unicestwione, gdy uprawniony podmiot wniosku nie składa, wniosek staje się wtedy faktycznie "zezwoleнием" tego podmiotu na kontynuowanie postępowania sądowego. Organ procesowy ma obowiązek uzyskania wniosku od momentu ustalenia, że dany czyn jest ścigany na wniosek (zob. J. Grajewski: Ściganie na wniosek w polskim prawie karnym, Gdańsk 1982, s. 79). Często dokonuje się to w momencie skonkretyzowania osoby podejrzanej.

Odnosząc powyższe uwagi do realiów niniejszej sprawy wskazać należy, że drugi z przypisanych D. O. przestępstw – przestępstwo kradzieży popełnione zostało na szkodę jego siostry G. W. oraz dwóch jej córek A. W. i I. W.. Zgodnie z art. 278 § 3 kk kradzież jest przestępstwem względnie wnioskowym, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego wtedy, gdy popełniono ją na szkodę osoby najbliższej. Osoba sprawcy, a właściwie rodzaj relacji pomiędzy sprawcą a pokrzywdzonym, decyduje o oddaniu inicjatywy ścigania w ręce pokrzywdzonego. W niniejszej sprawie G. W. składając zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa nie wiedziała kto jest sprawcą kradzieży, nie sposób zatem uznać, że wówczas wyraziła wolę pociągnięcia do odpowiedzialności karnej za ten czyn swojego brata. Będąc przesłuchiwana na rozprawie (k. 178v) również oświadczyła, że nie wie kto dokonał tej kradzieży. Mając taką informację Sąd meriti powinien zwrócić się do pokrzywdzonej o oświadczenie, czy wobec faktu, że jej brat się przyznał do tego czynu i to on jest oskarżony o to przestępstwo składa wniosek o ściganie go. Dalsze procedowanie Sądu i wydanie wyroku bez tego wniosku było niedopuszczalne i naruszało treść art. 17 § 1 pkt 10 kpk.

W toku postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy odebrał oświadczenie od G. W., która nie złożyła wniosku o ściganie brata za kradzież przedmiotów na jej szkodę oraz szkodę jej córek. Należy jednak zauważyć, iż tylko w stosunku do córki A., która jest małoletnia G. W. wykonuje obowiązki przedstawiciela ustawowego i tylko w odniesieniu do niej (i oczywiście w swoim własnym imieniu) mogła wyrazić skutecznie wolę nieścigania D. O. za przestępstwo kradzieży. Druga z pokrzywdzonych córek G. W. - I. W. ma bowiem ukończone 20 lat, jest zatem osobą pełnoletnią i ewentualnie tylko ona mogłaby złożyć stosowne oświadczenie we własnym imieniu. Jednakże nie jest ona w myśl art. 115 § 11 kk osobą najbliższą dla oskarżonego, a zatem w stosunku do niej postępowanie toczy się z urzędu bez wniosku.

Wobec powyższego konieczne stało się ustalenie, że D. O. dopuścił się kradzieży jedynie na szkodę I. W., ustalając wartość szkody, zgodnie z art. 5 § 2 kpk na kwotę 500 zł.

W związku ze zmianami ustaleń faktycznych w zakresie czynu z pkt II aktu oskarżenia, konieczne stało się również na nowo przeanalizowanie konsekwencji, jakie należy wyciągnąć wobec oskarżonego. Analiza akt sprawy, zdaniem Sądu Okręgowego, wskazuje, iż należy wymierzyć mu z tego tytułu karę w minimalnym wymiarze 3 miesięcy pozbawienia wolności. Przemawiają za tym zarówno wartość szkody, jak i okoliczność, iż konflikt wywołany czynem przestępnym został zażegnany, albowiem oskarżony nadal jest gościem w domu, w którym mieszka I. W., z czego jasno wynika, że czyn został oskarżonemu wybaczony.

Tym samym konieczne stało się orzeczenie na nowo kary łącznej za obydwa przypisane D. O. przestępstwa. Wymierzając karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku, Sąd zastosował zasadę absorpcji. Takie rozwiązanie uzasadniają cele prewencyjne kary i istniejący pomiędzy przestępstwami związek podmiotowy i przedmiotowy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 2.07.92r., II Akc 117/92, KZS 92/3-9/50). Oskarżony bowiem dopuścił się dwóch podobnych rodzajowo przestępstw, w podobnym okresie czasu, a dyrektywa oddziaływania indywidualno-prewencyjnego nie wymaga orzeczenia surowszej kary łącznej.

W ocenie Sądu, analiza właściwości i warunków osobistych oskarżonego D. O. doprowadziła do wniosku, że w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do zastosowania wobec niego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk. Wprawdzie był on uprzednio karany, nie może to jednak wyłącznie determinować rozmiaru orzeczonej mu dolegliwości. W ocenie Sądu takie rozstrzygnięcie byłoby zbyt surowe, w świetle ogólnych dyrektyw wymiaru kary. W konsekwencji wystarczającą reakcją prawnokarną wobec tego oskarżonego, z punktu widzenia prewencji indywidualnej, jest orzeczenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. W tej sytuacji, takie rozstrzygnięcie, w połączeniu z orzeczoną karą grzywny będzie stanowiło dla niego wystarczającą dolegliwość, która zapobiegnie jego powrotowi do przestępstwa. W ocenie Sądu Okręgowego względy prewencji ogólnej także nie sprzeciwiają się warunkowemu zawieszeniu wykonania kary.

Określając długość próby na 5 lat, uznano ten czas za wystarczający i zarazem konieczny dla weryfikacji pozytywnej prognozy kryminologicznej przyjętej wobec oskarżonego w czasie wyrokowania. Sąd dał wiarę jego deklaracji, iż zmienił swoje postępowanie i zamierza prowadzić ustabilizowany tryb życia, udzielając mu jeszcze jednej szansy, uzależniając pozostawanie przez niego na wolności od jego zachowania w przyszłości. Pamiętać bowiem należy, iż jeśli pozytywna prognoza przyjęta przez Sąd okazałaby się na wyrost Sąd, w okresie próby i dalszych 6 miesięcy może zarządzić wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności w warunkach izolacji od społeczeństwa.

Jednocześnie wobec faktu, iż działanie D. O. spowodowało szkodę w majątku I. W., która dotychczas nie została zrekompensowana, Sąd Okręgowy na podstawie art. 72 § 2 kk zobowiązał oskarżonego do zapłaty na rzecz pokrzywdzonej kwoty 500 zł w terminie do 31 grudnia 2013 r., uznając, że jest to wystarczający czas na zgromadzenie stosunkowo niewielkiej sumy.

Sąd na podstawie art. 63 § 1 kk zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania w sprawie w dniach 5 i 6 listopada 2012 r. na poczet kary efektywnie wykonywanej – czyli kary grzywny, uznając ją za wykonaną w wysokości 4 stawek dziennych.

Wobec powyższego, jak również wobec braku stwierdzenia uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu zaskarżony wyrok w pozostałej części należało utrzymać w mocy.

O kosztach sądowych, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 624 § 1 kpk, kierując się obecną sytuacją majątkową oskarżonego i obciążeniami o charakterze finansowym wynikającymi z niniejszego wyroku.

Mając na uwadze powyższe i na mocy art. 437 § 1 i 2 kpk i art. 456 kpk Sąd Okręgowy orzekł, jak w wyroku.